

Petančič Davorin:

Svere gore.

Povest.

Dekan je pustil delo in "aklical Meto:

»Pijače prinesi!»

Pridrsala je v copatah in gledala v tla. Ni marala videti Janeza.

»Kako se pa držiš, Meta?! Na toplem si, pa dremlješ kar naprej!»

Meta se je obrnila in oddrsala po stopnicah navzdol.

»Kako priti do denarja, Janez? Staro smo podrli, zdaj bi pa nove ne mogli do konca dozidati. Ta bi bila huda!»

Janez je mencial in gubil čelo. Tu je bilo težko se prikopati do pametne misli. Dekan ga je gledal in hodil po sobi v okornih škornjih, da je pod škripal.

»Veliko je še treba?»

»Četrtno še celo!» je stokal gospod in puhnil dim v zrak, da se je soba zakadila.

»Od hiše do hiše bo treba iti in reči ljudem. Menim, da bodo dali.»

»Si boš upal ti?» ga je pogledal od strani z negotovim pogledom.

»Pojdem takoj po praznikih in bom poiskal dobrih src in darežljivih rok. Radi denarja cerkev ne sme ostati taka!»

Dekan je udaril Janeza po rami in dejal:

»Ti si mož, Janez! Nisem se zmotil, ko sem se potegnil pri gosposki za tebe. Hitro so te izpustili in je prav tako. Kaj pa delaš zdaj?»

Janezu je bilo nerodno in je le počasi odkimal:

»Nič. Službo sem pustil, zdaj pa ne morem najti druge. Saj to ni najhujše. Pomagam enemu, pa drugemu, pa se pretolčem.»

Dekan se je nečesa domislil. Udaril je po mizi.

»Janez, ostani pri meri. Dela bo, jela pa tudi!»

»Bom pa ostal, če me hočete.» Po volji mu je bilo. Ljudem se bo čudno videlo, on pa bo le prišel zopet v red.

Tako se je Janez naselil v župnišču.

Prišel je na sv. Gore in priplezal po blatni stezi do Cerkev. Okoli in okoli je bilo strašno razdejanje. Kar so izkopali, je ležalo razmetano in neurejeno. Mrtvaška glava in kosti so gledale iz kupa izkopane prsti. Janez se je spravil na delo. Prekopal je zemljo ob gozdu proti Podsrečki dolini in zakopal kosti.

Lojz je prišel, da bi odzvonil poldne.

»Janez, sedem laških let te že nisem videl!»

Janez se je smejal in ga je prijel za roko:

»Saj sem še vedno isti, kaj ne?»

»Kam si nam pa Miho spravil?» se je pošalil.

Prišla sta vsak svojo vrv in zvonila mrliču. Pojem sta pa oba ubrala pot navzdol. Nenadoma se je Lojze obrnil k Janezu zaupno:

»Janez, greš z menoj?» In mu je povedal, da se bo ženil.

»Saj ne silim, ko ni treba pri nas. Mara pa Lenčka pa pravijo vedno: Daj se, saj te ne bo nihče požrl! Grunt je velik in več kot je ljudi na njem, boljše je.»

Janez je pokimal in obljubil, da bo šel.

»Kar zdaj greva, ko nama ni sile hoditi v nedeljo.»

Vrezala sta jo proti Javorju. Njemu je bilo nerodno zaradi Pavleta, pa se je trdo držal.

Stari Presker ju je sprejel prijazno in pogostil po domače. Pavle ni hotel blizu. Izginil je, ko je Janeza prepoznal. Tončki pa je zaigralo srce:

»Zdaj bom Gorska!»

Sestre so ščebetale okoli nje in jo osrčevale. Hodile so poslušat k vratom in se vračale:

»Bo. Vzel te bo! Ti, Tončka imaš srečo! Me bomo pa čakale in jesih zalivale...»

Tončki se je odločilo življenje.

37

»Sto ji bom dal! Več pa ne! Lojz, zadovoljen boš, če nisi prišel radi denarja!»

Lojze se je premaknil na stolu.

Stari se je tresel, kaka bo njegova beseda.

»Doto ima že doma. Celo doto ima po Mihi. Ne vzamem ne vinarja od vaše.»

Presker ni mogel do sape. Delal se je razburjenega in užaljenega:

»Kaj mislite, da nimamo? Ni od revne hiše, ne! Tisto dobi, kar sem rekel. Kar rečem, dam. Saj imamo!» Iz njega je šla baharija, ker ga je prevzela židana volja.

»O, tisto je za njo pripravljeno, če bi jo tudi cigan vzel. Pa bi takemu fantu ne dal, kot si ti Lojz. Na roko ti jih bom naštel, razumeš? Letos ni bil slab vinski kup. Saj ga bo tudi pri vas denarja treba. Dveh ne boš težko izplačal.»

»No, da ti rečem, saj ni nič iz tega. Toliko, da si povemo! Menjali bi. Vaša sem, naša tje.»

Lojz in Janez sta se čudila, kako mu gre barantija.

»Pravim: nič ni iz tega, če nočejo, sto jih dam tudi na roko.»

Janez je dregnil Lojza:

»Reci, da bi za cerkev dal, da bomo dozidali.»

Lojze se je muzal, ker mu je misel ugajala.

»Hm, da ne bodo rekli, da ni imela nič, pa naredimo tako-le: za cerkev obrnemo stotak, ki ga ima od vas in — one od Mihe. Vse! Da si ne bodo babe jezikov stegovala, ko imajo predolge.»

Preskerja je pogrelo.

»Glej ga, šmenta! Vidiš ga, kako mi jih je izpeljal! Zelenca nagajiva.»

Na glas pa je drugače pobrundal:

»Pa dam. Za cerkev rad! Kdaj nisem, kadar so pobirali? Mošta, pravim vedno, župniku škaf, Materi božji pa brento, da nas bo rada imela. Res je, pride bolezni v hišo ali v hlev, kdo ti bo pomagal? Kdo?»

Lojze je pretrgal njegovo brbljanje:

»Tako, da bo držalo, kar smo rekli.»

Stari se je kisal v obraz, v besedi pa ohranil međenost:

»I, kako pa! Za cerkev največ, kar se bo dalo.»

»Vidiš ga, kako je zvit!» Pa je pripomnil:

»Sto, smo rekli, pa kravo. Tri in pol vse skupaj, da ne bo pomote, Janez, boš zapisal.»

Zapisati so dali in je držalo. Janezu je bilo, da bi v sobi zavriskal, posebno, ko je še Lojze rekel dostaviti na isti papir:

»Doto po Mihi z Gor, tudi tristo, dobi cerkev.»

Pozvali so Tončko, da so trčili. Presker je zrl s ponosnim pogledom na njo:

»Mlada gorska! Ta je samo ena... Tri sto! Draga je, a vendar še vedno poceni.»

Domenili so se še glede poroke in se razšli.

Presker je sklical vse otroke pred se in jim dal nauk za življenje:

»Tako smo stišali zdaj Tončko. Osem vas še čaka. Le glejte, kako se boste obrnile. Ženin ne pade z neba. Takega pa ne dobi nobena več, zato boste pa tudi manj dobile, da se ne bo doma zamajalo. Le glejte, leta hitijo in z njimi mladost.»

Janez se je vrnil viharo razporežen. Meta se ga je v lopi nezaupno izognila, ko ji je klical.

»Meta, denar imamo!»

Razdražila je psa in ga nalašč mirila, da ji ne bi bilo treba kake besede z Janezom.

Dekan je klečal ves opadel in nebogljen pred križem in molil:

»Križani, daj da ne bodo Janezova pota zastonj, da bomo počastili Tvojo Mater s svetiščem na Gori!»

Veroval je z vso dušo, da bo odrešen. Iz vere v dobroto božjo, je jokal:

»Gospod! Gospod!»

Janez je stal v sobi v zacoklanih škornjih in molel pisanje proti njemu:

»Berite, tu je napisano!»

Žuljava roka

V neki državi je nekoč živel kralj, ki je modro in pravično vladal svojemu ljudstvu. Rodili so se mu trije sinovi-trojčki. Poiskal je v svoji državi tri najmodrejšje može za vzgojiti- lje svojim sinovom. Kralj se je med tem časom postaral, prišel je bolehati, in je vedno bolj čutil, da se mu bliža smrt. Poklical je k sebi svoje tri sinove in jim je govoril: »Otroci moji, dobro veste, da vas vse enako ljubim, veste pa tudi, da more samo eden postati moj naslednik. Onemu bom dal kraljevsko krono, ki ima najlepšo roko. Sinovi so stopili k postelji. Najstarejši je, svest si svoje zmage, snel raz roko svilen rokavico in pokazal očetu lepo negovano in vso dišečo desnico. Toda oče se je le smehljaj in odkimal s glavo. Pristopil je drugi sin in pokazal očetu svojo desnico vso obloženo z dragocenimi prstanj. Pa tudi njemu oče ni priznal krone. In pristopil je najmlajši sin in pokazal očetu od dela vso žuljavo in od solca ožgano roko. Brata sta se pomilovalno nasmehnila, oče pa je poljubil žuljavo roko in tretjemu sinu položil krono na glavo.

Blomotor.

Na dunajski polikliniki uporabljajo tačas baje z velikim pridom napravo, ki pomaga bolnikom pri obolenjih dihalnih organov. Aparat se imenuje biomotor in je izum zdravnika dr. Rudolfa Elsenmengerja. Pacientom, ki jim doslej ni bilo mogoče pomagati, nudi ta električni mehanizem za umetno dihanje izvrstno pomoč. Z njim se da bolniku lajšati stanje celih šest tednov, torej dovolj dolgo, da se človek med tem okrepi. Doslej so uporabljali novo aparaturo na več klinikah, kakor pravijo, z najboljšimi izkušnjami. Vendar so na Dunaju samo tri naprave te vrste, v Nemčiji pa imajo »biomotor« že skoro v vsaki večji bolnišnici.

(Dalje sledi.)

Inserirajte!